

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hova
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvtérkedése
hova
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz nordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félévre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díj:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Közegészségügy.

A belügyminiszterium költségvetésének tárgyalása alkalmával feltűnő élnökséggel lett vitatva közegészségügyünk. Számos kisebb, nagyobb nyomorúság lett felsorolva s mi úgy véljük, hogy még sokkal többet és sokkal nyomorúságosabbat is fel lehetett volna hozni. Csak egy hiányzott a tárgyalás rendjén: a szigorú utasítás a rossz helyzet és gyöngye intézmények mielőbbi megváltoztatása iránt. „A miniszterium tanulmányozza,” „a miniszterium fontolóra veszi,” a „miniszteriumnak szándékában van,” ezek azok a stereotyp kifejezések, melyek lecsendesítik a tisztelt képviselő urakat, kik közül azonban valószínűleg kevesen tanulmányozták alaposan a kérdéseket, sőt ha kolera nem lett volna s a jövőre is nem fenyegetne, talán azon kevés képviselő sem foglalkozott volna akként, amint tette.

Pedig bármily veszélyes a kolera, mégsem az pusztit állandóan s legveszedelmesebben. Ha a kolera fellép, nem sajnálnak sem pénzt, sem fáradságot a védekezésre, holott ez nem oly gyakori és nem oly általános veszedelem mint pl. differitisz s enélfgova nem is ragad el oly tömördek embert minden évben és mégis, mily csekély a differitisz elleni védekezés mérvé, mely némi részben megóvná a lakosságot ez iszonyu baj ellen, mely oly sok családba hozott bánatot és pótolhatlan vesztetést. Pusztá rendeletekkel kellő pénz és ember nélkül még soha se lehetett célt érni.

Ami pedig a községi és körvisi intézményt illeti, melyet pl. vármegyénkben a lakosság szegénysége, s ennélfgova a javadalmazás nyomorúságos volta miatt, egész terjedelmében soha se fogunk felállithatni, e tekintetben valóban csodálatos felfogás uralkodik. 1876-tól fogva eltelt idő a sikertelen kezdeményezések és a hiába való munka ideje volt. „A törvényhatóságok” erélytelensége az ok volt a kedvező szójárás, mely ellen aztán hiába való volt a beigazolt szegénységre, nyomorúságra való hivatkozás, s hiába minden utalás arra a tömördek pályázatra, melyekkel persze gyöngénél gyöngébb fizetéssel — csalogatják a diplomás orvosokat valahová az Istenháta megé eredménytelenül.

Es miután körorvosaink nincsenek: teendőket a járási-orvosok kötelesek végezni azon feladatok mellett, melyeket a folyton fejlődő közegészségügyi adminisztratio igényei megkövetelnek. Kapnak pedig egy évre 400 frt fizetés, 150 frt utazási általánlyt, akkor midőn megkövetelik tőlük, hogy hólyagos-himlő, differitisz, tifusz, kolera s más ragályos betegségek fellépte esetében 20—40 községet utazzanak be saját zsebükre, személyesen gyógykezeljenek, rendelkezzenek ésatöbbi. Hát azt egyszerűen lehetetlen jó eredménnyel végezni. Az orvos is csak olyan ember, mint bárki más, egy bizonyos határon túl képtelen többet tenni. Látszik is az eredmény: Magyarországon 1000 gyermek közül 424 pusztul el öt éven alul, míg Norvégiában 178, Dániában 202, sőt Oroszországban is csak 403. Az államnak éppen oly kötelessége az közegészségügy vezetése, mint akár a közutak, adók, tanügy stb. intézése. Gondoskodják tisztességes díjazásról, több orvosról s jó közegészségügyi adminisztratorról, de mielőbb, mert periculum in mora.

A phylloxera ügyállása Némethonban.

Némethonban a phylloxera első fellépését megelőzőleg a kormány mar egy 1873. február 11. a. kelt birodalmi törvényt bocsátott ki, mely szerint mindennemű szőlőta, legyen az sima vagy gyökerez. vesszőnek bevitete a külföldről megtiltatik. S midőn 1874-ben Annabergi Bonu város környékében fekvő szőlőben az első phylloxera infectio felfedeztetett, 1875. március 6-án már egy másik törvény bocsátatott ki, melynek célja volt a német birodalom összes szőlői megvizsgálása s ehhez szükséges vizsgálati közegok szervezése. Azóta phylloxera ügyet illetőleg évről évre, a mint azt a tapasztalat követelte, 30 birodalmi törvény s rendeletek bocsátottak ki.

A jelenlegi szervezési tőképpen abból áll, hogy 1-ször minden községekben 3—4 tagból álló helybeli biztosok (Lokalkommission) s egy helybeli főfelügyelő (Lokalbeobachter) vannak kinevezve, kiknek feladatuk a községekben minden egyes szőlő fölött éber figyelemmel őrködni s nyáron többször megjárni s esetleg észrevett gyanus tünetmenyeket azonnal a helybeli hatóságának (polgármester, bíró) bejelenteni. 2-ször. A helybeli hatóság azonnal

sürgős esetben táviratilag értesíti az egész tartomány (Prowinz) részére kinevezett kormánybiztos (Aufauhtskommisssär für Reblausangelegenheiten), ki megint azonnal kiküld egy szakértőt (Sachverständiger). Ez utóbbi megvizsgálván a gyanus tőkéket, ha rajtuk nodositást vagy phylloxerát talál, azt szonnal jelenti, mire a kormánybiztos az illető szőlőt tüstent zár alá helyeztetti, azaz az inuiciál szőlőt sodronnyal körülvevzeti s tablával elaltja. a melyen az áll, hogy az illető szőlőbe senkinek be meenni nem szabad.

Az első 24 óra alatt már megjelennek a szakértők, szükség szerint 10 vagy akár 25 is s elkezdenek tőkéről tőkére a gyökerek vizsgálasához, hogy az infectio kiterjedését minél előbb meghatározhassák. A mint ez megtörtént, megszámláltatnak s megbecsültetnek a szőlőtőkék külön e célra kinevezett becsők által, mire a tartományi főnöktől (Königl. Ober-Präsident) kinyert jóváhagyásával azonnal a kiirtáshoz fognak.

A phylloxera védekezési közeg szervezete tehát áll: 1-ször. 3—5 helybeli biztos s egy helybeli főfelügyelőből kiknek feladatuk csupán abból áll hogy a gyanus tünetmenyeket a szőlőkben feljelenítsék.

2-ször. A kormány-biztos, ennek kezében folynak a phylloxera ügynek minden szakai.

3-ször. Ennek ugyszólván hadikara az 1-ső rendű és 2-od rendű szakértők, kiknek feladatuk a szőlőtőkéket a kormánybiztos rendelkezése folytan megvizsgálni s a kiirtást alkalmas munkásokkal végkeztetni.

4-ször. Az egész eljárás fölött a tartományi kormányfőnök őrködi. Minden legkissebb mozzanatról s előfordulástokról értesítve lesz, ki a jelentéseket a ministeriumhoz továbbozza.

A felfedezett phylloxera infectionál meghatározatik: 1) a szőlőbirtok elnevezése, 2) fekvése, mely dűlőben, 3) telekkönyvi száma, 4) a birtokos neve, 5) tartalma hectar szerint, 6) egy a szakértők által készített helyi rajz, 7) megszámláltatnak s megbecsültetnek az inuiciál szőlőtőkék, 8) jegyzőkönyvileg meghatározatik a szőlő kora, az ültetésre használt szőlővessző eredete, továbbá a kutatás eredménye, hogy miképpen kerülhetett a phylloxera az illető szőlőbe.

Ezen bureakratikus és complicáltnak látszó szervezettel azonban kitűnően működik, mert egyrészt benne van a katonásan nevelt németekben a fegyelem iránti érzék s azonkívül a földolgokat az értelmes szakértők végzik.

TÁRCZA.

A nőhöz.

(Elezavaltatott a „Szegény tanulókat segélyző kör” 1893. jan. 21-én tartott illérestélyen.)

Ha volna bangom, mint a meany dörgése,
Hogy felriasszon szivet és velőt;
S eszméimnek olyan messzelátó fénye,
Minő a villám, rémes éj előtt:
Akkor se tudnám prédikálni híven
A szent igét, mit sjakam nem feled,
Hogy legnagyobb és legdicősbb a nőnem,
Mikor szivéből jót tesz és szeret.

Mert bár parány e szép világ ölében
Négy fal közé szorítva, a család;
De nagy s dicő, mert édes enyhet itt lenn
Embernemünk küzdelmi közt ez ad.
Es a mi annak élető malasztja,
A vesztességért pótoló erő,
Mi földi sorsát két kezében tartja,
Békéje, üdve: az a gyenge nő.

A férfit elvnek és kenyérnek harcra
Küzdőterre hívja s tart felé babért;
Am óriási díj lesz érte sarca:
Elszívja mind a szellemet s a vért!..
Ha lankadunk vagy elbukánk sebezten,
Mást tesz a helyre, hol mi harcolánk...
Könyört nem érez, célja ismeretlen,
Győzelmi fénye nem mosolyg reánk.

Oh! hogyha ekkor bántra, vérig sértve,
Kis otthonunknak fészkebe megyünk,
S nincs ott a nő, hogy vegyen védelmébe:
Nem volna eddig büszke, hős nemünk!

Vagy dúvadakként, harcaink tüzeben
Feltalni tudná egyikünk a mást;
Vagy sebrakottan s gyávaság ölében
Kétség bocsátná ránk a pusztulást.

Mert lángoló hevünkben a mi fékez
Es fölemel, ha sujt a csággedés,
A mi velünk csodákat tenni képes.
A földön az a gyenge női kéz!
Kardot a karddal, eselt a másik csellel
Egy szót a mással: mind visszavertünk;
A menykővet kifogjuk nyílt kebellet,
Denincs a nővel szemben fegyverünk!

S mi a varázsszer, melylyel áll előnkbe
S áldásos, édes diadalmat viv?
Mely a mikor sujt, felmagasztal mennybe?
Egy szeretettől lángoló nő sziv!!
Hol ez ver, éjszak jéghegye ott felforr,
Dál sivatagja lesz virágos rét,
Sziklak bus ormát festi fénylő bibor,
S életpir a halálnak éjjelét...

Oh, te csodás lény, szende, nyájas angyal!
Üdvünkre küldött téged a nagy Ég.
Te kárpótolsz csak mindent boldogsággal,
Hol kebled égi, tiszta lángra ég.
Kit ére ennek átható melegje
Agg, ifju, gyermek, férfi fölkiált:
„Nagy vagy nemünknek drága szent nemője,
Órjási nap, mely fényt ad, életet, áld!”

Az nem lehet, hogy annyi mérhetőlen
Áldás-özön csak kis közt hasson át;
Rendeltetésed az egész ember-nem
Feje fölé kiöntni hullámát.

S ha hő szívednek csak néhány sugára
Dicső egéből távolabb kihat:
Több fényt meg áldást hint a föld fiára,
Mint e világba szór az égi nap.

Mert nagy vagy akkor is, ha meghatottan
Nyomorban élők sergihez hajolsz,
Mely annyi könnyet hullat elhagyottan,
Mit bus szemében fakasztott a sors.
Mily sok keserv és bánat égő mérge
Rég s öldököl az inség magzatán!...
Ki tudna enyhet hozni mind ezekre?
Szelid kezéd, meg jó szíved csupán!

Ha mi akarjuk: zaj kísér és látszat.
A férfi kéznek suija érzik ott.
Talán sebez... tán szégyenit, mikor hat...
Jót tenai, jól mindig csak nő tudott.
Te szől s csodát tesz egy igéd varázsa:
Ruhát, kenyeret a rongyos, éhes had!
Könyört a koldus, párfogót az árva
S támaszt talál a roskadozó agg...!

Nézd mily gyönyör! és hála szent köny mennyi!
Kárpótol mind ez fardamidért.
Inségesekek jó napot szerezni:
E szép tudatban nyersz örök babért.
Mi lenne képes vetni néked gátat,
Emberszeretet hogyha lelkesit,
Rossz indulat vagy léha, torz ábrázat,
Mely ott nevet, hol iblet idvezit!?

Ne tartsa vissza jobb kezéd e földön
Se guny, se zokszó; Isten karja véd!
Szent asszonyunk köténye rózsává lőn,
Midőn az élnok kémlí jó tettét.*

*) Lásd „Szent Erzsébet” legendáját. Szerző.

Egyetlen hiba ezen szervezetről — s ez már nagyon megbosszulta magát — a helybeli biztosok szervezete. Ezek fizetetlen kis szőlőbirtokosokból állottak, kikről a kormány annak idejében feltette, hogy saját érdekük felfogásánál fogva őszinte s megbízható ügyszeretettel fognak magukra vállalt hivatásuknak megfelelni, de bizony a keserű tapasztalás az ellenkezőről győzdte meg a német kormányt; mert a kis szőlőbirtokosok, ezek a gyakorlat nyers emberei, legyenek azok magyarok, németek vagy franciák stb. ezek mind egyformák. Ők nem hisznek abban, a mit eddig nem láttak vagy őseiktől át nem származott s így dacára annak, hogy csaknem megbottlottak a phylloxera által száz s ezer számba kihalt tőkékben, nem jelentettek semmit a hatóságoknak, hanem a tőkék kivésztét hol a szárazságoknak, hol a rosz általajnak, hol a fagynak stb. imputáltak. Az ilyen több helyen előfordult kötelesség mulasztás belekerült Némethonnak több százezer vagy mondjuk bátran legalább egy millió márkjába! Mert semmi kétséget nem szenved, hogyha az infectio még csak egy, egy néhány száz tőkére szorítkozik az irtási költségek aránytalan kevesesebbe kerülnek, mintha az infectio már nagyobb arányt vett.

Azért is szükségesnek látta a német kormány a helybeli biztosoktól, kiket helyi ismereteik végett nélkülözni nem lehet, egy helybeli föltérigyzót állítani, kinek vezetése alatt a szőlők a határban nyáron át többször bejártnak s kinek a föltér könyvet vezetni s tüzetes jelentést tenni kötelességévé tette.

Az irtást illetőleg az a következő eljárásból áll. Mintán a phylloxera jelentete s annak tökésszáma, kiterjedése constatáltatott s a biztosítási óv (4—10 méter) ki lett tűzve, a tőkék kivágatnak s a helyszínen petroleummal leöntve porráégettetnek. Másnapra reá az egész kiirtott tér petroleummal jól beszáraztatják, hogy minden esetleg a földszínen mászó phylloxera vagy annak szárnyasa megöléssek. Azután következik az egész kiirtott tér szénkénezése s pedig per méter 5—600 gramm mennyiséggel.

Mindenkor e kiirtással foglalkozók ruhája, lábbelije stb. desinicialva lesz, hogy hazameutükben más szőlőben kárt ne tehessenek.

Ezen munkálatok pontossággal s pedanteriával végeztenek el s a föltérigyzés ezenkéllel abból áll, hogy a szőlőtőkék tökéletesen tönkretétesenek. A következő évben ezen kiirtási munkálatok revidiáltatnak, a mely abból áll, hogy egy-egy méter távolságban 50—80 cm. mély árkok dobatnak fel a céltől, hogy nagyító üveggel megvizsgáltathassanak e földben rejlő szőlőgyökerek, vajon rajtuk még élő phylloxerák találhatók-e? Eddigi tapasztalás szeriut, ha a kivagott szőlőtőkék alulról ismét kihajtatnak, rajtuk dacára az erős szénkénezésnek s petroleummal megátatásnak, egyes esetekben még élő phylloxerák találattak. De ez ritka, mindazonáltal még is komoly jelenség. Külömben a szőlőtőkék ezen eljárás következtében többnyire elrohadtak, vagy lágy petroleumaszaga formátlan tömeggé változnak, míg a phylloxeráknak nyoma sincs.

A német birodalmi törvény szerint az ilyetén kiirtott szőlőterületek két évig maradnak parlagon s csak a harma-

dik évben szabad, ha a szakértők által a subrevisio megtörtént. azokat mezőgazdasági haszonba venni.

Azonkívül a kiirtott szőlőterületek csak tíz év multával szabad ismét szőlőt ültetni.

Adóengedményben vagy egyéb kedvezményben a szőlőbirtokosok nem részesülnek, mert a németkormány azon nézetből indul ki, hogy minden ezentul feltalált phylloxera-infectio csak törvény ellenes eljárásból keletkezhetett s ha a németállam a szőlőterületek fenntartásához oly hathatós, s költséges segédkezet nyújt, ez csak az okból történik, hogy az ártatlanok ne lakoljanak a felnem fedezhető bűnös hanyagokért.

A Németkormányok erélyes, céltudatos eljárása a phylloxera ügy terén eddig elnem disputálható fényes eredményt tüntetett fel, mert sikerült a phylloxera-infectiokat sok helyen tökéletesen elnyomni, nagyobb infectiokat pedig annyira reducálni, hogy az illető vidék szőlőterülete csak csekély arányban szenvedett csorbát.

Erdély részére nézve tehát véleményem abból áll, hogy ott szükséges volna:

- 1) egy szőlészeti föltérigyzát szervezése oly módon, mint itt Németországban,
2) ott a hol phylloxera találtatik, azt kiirtani az egész környékben, azután azonnal a gyéritési eljárást foganatosítani s
3) szonnal amerikai szőlőiskolák berendezése különösen Riparis, Portalis, Solonis, York Medeirával.

Minél előbb történik mind ez, annál kevesebb kárral történhetik az átmenet az eddigi szőlészetről a jövő amerikai alanyon történendővel.

Nincs eresztani való idejök már!
Wiesbaden, 1893 év január hó 14-én
Czéh Endre,
porosz királyi állami javak tanácsosa.

Vegyes hírek

Kinevezés. Az erdélyi részek két kiváló férfiat érte a megérdemelt kitüntetés. Lukács László vármegyénk kitünő tehetségű fia a pénzügyminiszterium, b. Jósika Samu pedig a belügyminiszterium államtitkárává nevezettek ki Ő Felsője által.

Krizmanits Vilmos m. kir. honvédrészalraj parancsnok, ki városunk társadalmának egyik legkedveltebb alakja levén, általános közöcsülésre részesül, mint sajnálattal olvastuk, hasonló minőségbe Lugásra helyeztetett át. Aligha eszélünk, ha azt állítjuk, miszerint a százas ut és kedves neje éppen oly fájdalommal válnak meg városunktól, mint mi mindnyaján tőlük.

A Szegény tanulókat segélyező kör föltérigyzésére f. hó 21 én igen szép sikerült estélyt rendezett. A műsor minden egyes pontja oly szépen sikerült s az ezután következő táncmulatság oly kedélyes volt, hogy méltán monhatjuk ez estét nemcsak a föltérigyzés, hanem az egész téli idény egyik legsikerültebb mulatságának. Hogy a műsor melyik pontja volt a legsikerültebb, megítélését a közönségre bizzuk, annyit azonban be kell vallanunk, hogy még a legutoljabb köregetmenyeknek is — a maga egészében — megfelelehetett. Az ifjúság vonzónekar, Zayda János karnagy vezetésével újabb di-

csőséget szerzett, úgy magának, mint buzgó vezetőjének. És bizonyára nemcsak a „sűrű tapsok“, a tetszés külső nyilvánulása jutalmuk, hanem a közönség fokozódó érdeklődése, mely mindig a legszívesebben fogja fogadni szereplésüket. Gard a Kálmándr. felolvasása a „polgári házasság“ körpéséről nem kevesebb elismerést érdemel. Közönségüknek, valjuk meg az igazat, ritkán van alkalma tudományos vagy csak egyszerűen mélyebb értelmű kérdést a felolvasó kiváló modorában élvezni. Szerencsésen választotta meg a helyes utat tárgyahoz s annak felfejtéséhez, mit a közönség tetszés nyilvánulása is hathatósan bizonyított. B e n e l Melánia k. a. zenekísérettel énekel. Az est sikerében bizony bizony föltényező volt. Csak azt sajnáljuk, hogy a zajos tapsra nem volt szerencsénk még tovább is gyönyörködni kedves hangjában. B i r ó György fuvola játéka szintén nagy tetszést aratott s végül utizt. B e r d e Sándor theol. tanár „A nőhöz“ e. alkalmi költeménye. S e b e s t y é n Ferencz th. által elszavalva valóságos extasiába hozta a közönséget. — Az estélyt természetesen vidám tánc fejezte be, miközben a helybeli műparjokolában készült igen szép album és más metszett bőr tárgyak soroltattak ki közérdeklődés között. Az estélyek folytatása valószínűleg márciusban lesz.

Báró Splényi Henrik halála, melyet állítólag a főiskolai ifjúság táncestélye alkalmával történt meghülés okozott, széles körben keltett részvétet. A f. hó 25-én d. u. 3 órakortartott temetésén, a nagy hűség dacára nagy közönség jelent meg. Gyászbeszédet a háznai Tókos Sándor esperest és Berde Sándor theol. tanár, a sárnál Fogarasi Albert rect. prof. mondtak. A főiskola, a Casinó s a család is adtak kigyászjelentést, ez utobbi így hangzik: „Alulírottak mély fájdalommal tudják, hogy: miháldi báró Splényi Henrik f. hó 23-án, életének 82 ik évében, tüdőgyulladásban, rövid szenvedés után elhunyt. Hált tetemei e hó 25-én délután 3 órakor, Várszeg utcai lakásáról fogtak egyházi szertartással az ev. ref. sirkertbe örök nyugalomra kísértetni. Áldás, béke poraira! Nagyenyed, 1893. január hó 23-án. Özv. br. Splényi Henrikné, szül. Baresay Malvin, mint neje; özv. Baresay Albertné, mint neje; br. Kamény Endre és neje; öz. Baresay Irma gyermekeivel; öz. br. Splényi Gézáné, sz. Baresay Alexandriu gyermekeivel; Baresay Clementin, mint sógora és sógoruói. Br. Splényi Ödön, mint fia; br. Splényi Ödöné, szül. Reindt Luiza, mint menyegye; br. Splényi Árpád és br. Splényi Margit férj. Lubinkovich Sándorné és gyermekei, mint unokák és dédunokák. Br. Splényi Antal, mint testvére.

Gyászhir. Orbán Sándor végzett állatorvos 24-ik évében, f. hó 26-án Asszonynapén elhalt. Orbán Venczel és neje, valamint a szerető testvérek siratják a korán elhunytat.

Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természetudományi egyesületnek f. hó 22-én Csató János alispán elnöklete alatt Gyulafehérvárt tartott közgyűlése kiváló érdeklődés közt folyt le. A gyűlésen szép számú hölgy közönség is hallgatta Vessely Karoly c. prépost és dr. Zlamál Agost érdekes felolvasásait. Lónhardt pápuk ó Exja, a társulat védnöke, gyöngékedése dacára szívesen fogadta a tisztelőket és Apulum nevezetes földjének feltárási költségeire 100 tr. adományt adott, mint eddig is, az egyesületnek. A közgyűlések ezentul májusban lesznek.

Czéh Endre porosz kir. állami javak tanácsosától mai lapunkban közöltek egy eredeti érdekes cikket, a filloxera ügyben, ki — dacára, hogy évtizedek óta távol van hazánktól, nem szűnt meg a legélelkebb érdeklődést

Tudjad te azt is, hogy Teremtőnk által
Ember nemünk üdvére küldetél.
Járj a magasban s tedd a jót, mint angyal,
Kihez gonosz szív nyíla föl nem ér.

S ha földre omlik lábaid porához
A vész, mit hord a férfi hős világ;
Ha rá ki vüled sem mi enyhet nem hoz
Sem hir-dicsőség, sem hatalmi vágy:
Meg kell varázsolod büve által törni
Mindnen nyomornak, mely közöttünk jár
S bár a pokolnak szörnye szörnyen védi
S z i v d o b b a n a s o d porba sújtja már!

S míg győzelemről lépsz a győzelemre,
S jószágod árja minden irt betölt;
Gyász, köny, keservek kiapadnak tőle,
Paradiesom lesz újra ez a föld:
S z á z e z r e k a j k a zengi lelkesülten
Az én igém, mit senki sem feled,
„Hogy legnagyobb és legdicsőbb a nőnem,
Mikor szívéből jót tesz és szeret!“

Berde Sándor.

Nemzeti előhaladás.

Lehet, hogy a mit e cim alá írok, első tekintetre nem fog krónikái följegyzésre méltónak látszani, de hogy mégis az, arra vastag kálvinista nyakamat merem tenni. Képzeliék el kérem, sz a mi jó magyar népünk mely oly fogékonytalannak hírdetett idegenek által a mivelttség befogadása — fölvétele iránt, — egyszerre csak lepipálta az egész külföldet előrehaladottság tekintetében. Hát méltó ez, kérem, a följegyzésre!

Nós, igenis! Levannak pipálva az összes külföldi natiok. Azt is megmondom, hogy miben.

A mult nyáron járt nálunk egy francia. Megmutogattam neki a mi nevezetességeinket. Elvittem a szomszéd város fötanodájába is; megmutogattam ott neki a dízes könyvtárt, muzeumot tornaacsarnokot, stb. stb.

És az én franciám egy cseppet sem volt elragadtatva:

— Fidonc! Ezek nagyon kezdetleges dolgok! Bezzeg nálunk nemcsak ezek az ódon követelmények vannak figyelembe véve. Micsoda más ott a berendezés! Drága ifjaink beülakása milyen kényelmes, meunyre modern! Hogy csak egyet említek, a minek itt a hiánya szonnal szemembe ötlött, hiányzanak itt a játéktérmekek, billiárd asztalok, stb. stb.

Akkor nem tudtam megfelelni a gallusnak, nó de most!

A mult hó végén jártamban keltemben betévedtem egy újabb hazai tanintézetbe s... mihelyt beléptem dízes főkapunán, mit láttam ott? Piruljtok el, ti külföldiek! a mit én láttam itt nálunk, olyan nincs nálatok!

A mint a fedett, zárt folyó-óra beléptem, egy valóságos koresolyapályán talámtam magamat. Ugyanis az illető tanintézet nagyérdemű előljárásága gondoskodott ifjaink még ezen kényelméről is, hogy ha a koresolyázás nemes sportjára volna kedve valakinek, ne kellessen azért a nagy hidegben a távoli, városi jégpályára kifáradni.

S Aczél Béla uccse! még a nyak- (azaz láb-) törlőbb produkációkra is nyújtott alkalmot! mert — tisztán ily cézzal — a lépcsőökön is folytatattva lón a koresolyapálya.

Ime! így vagyon ez nálunk. Magyarországon, hegyen innen, völgyön túl, egyik új tanintézetünkben.

Uram fia! hát nálatok mikor lesz az így, te hátramaradott Gallus, vagy te Burkus, avagy te Anglius?!

Apropos! te Anglius! veled van még egy szavam. Azt mondják rólad, hogy te vagy a világ legpracticusabb

népe. Hát nem szégyenled elfogadni e titulat? Ohó! mi magyarok jóval túltettünk rajtad.

Te csak az időt és pénzt kiméled; mi még a helyet is! Egyes nagyobb városokban a lakók úgy berendezgetik udvaraikat, úgy kiszabják mindeunék a maga helyét, hogy a favágókat az utcaira kell kitenniök dolgozni; mert — hajh! — ha tinálatok az idő pénz, nálunk a hely is az!

Igy tapasztaltam én ezt — Szent R-end uccse! — hazánk egyik kies városában, Kis-Dányében, a fötéri házsorozat délyugoti szegletén.

S ha nem hiszed, kedves angol barátom! hogy ez úgy van; gyere el az említett helyre s ha egy egy szérszélyesen föpattanó fa-szilánk ki nem őrti szemed világát, gyönyörkedhetsz eleget s bátran fötézesteken!

Prosit, Anglius!

Nó de engem egészen magával ragadott nemzeti haladásunk örömezete s csak úgy fitymálom ezeket a szegény, hátramaradott, külföldieket. Pedig nem akartam gunyba mártani tollamat, csak egyszerűen konstatalni ohajtottam népem előhaladottságának e két kiváló jelenségét. De — bizony-bizony — difficile erat satyram non scribere, olyan jó kedvre hagoltak a fentti tények.

Most azonban már abba hagyom ezt a nemzetieskedő irást, mert aztán még kitalál hívni valamelyik idegen nemzetbeli atyámfi párbajra s úgy járok vele, mint Kakaevár érdemes leendő esperese, a ki ugyanis egy deli (kie „d“-vel) fiatal emberrel úgy összeküldömbözött, hogy nem csak egymás becsületét sértették meg azavakkal, hanem a levegőt is, néhány golyóval. Nó persze mind a két, illetőleg mind a négy folytonosság hiány az óta behaggett szépen.

Még akarnék valamit írni. De eltörött a tollam.

Adieu!

B. Józsa.

„Közérdek”

tanusítani, a az összekötéstétét Morágyi István igazgatóval fenntartani.

A nagyenyedi iparos ifjuság önképző és betegsegélyező egyesülete saját pénztára javar, folyó 1893. évi február hó 4-én, a régivároshaza nagytermében, zártkörű tanácsulást rendez.

Megyei közgyűlés. A folyó január hó 30-án d. e. 10 órakor kezdendő rendkívüli közgyűlés tárgysorozata: 1. Igazoló választmány jelentése a december hó 19-én megejtett bizottsági tag választásról. 2. Belügyminiszteri leirat az állatorvosok jav dalmazása ügyében tett feltevésekről. 3. Felelőbizetés abrudbányai Róth F. jegyzővé választás ellen. 4. Felelőbizetés Marosújvár közösi italmérési jog ügyében. 5. Felelőbizetés a magyarországi italmérési jog ügyében. 6. Abrudbánya városi piaci vámdíj fizetés elleni jövedék csontkításáról szóló szahályzat. 7. Vizaknai képriselet határozata a koresmaháza kiadása tárgyában. 8. Ugyan az a mézárásokról kiadása iránt. 9. Vespataki éjjeli örökre vonatkozó szabályzat. 10. Mogos közösi határozata egy község ház építése végett 800 frt ravatal kivételére iránt. Választások: 11. A központi választmányba 26 tag. 12. Az állandó választmányba 60 tag. 13. Az egészségügyi bizottságba 1 tag. 14. Statisztikai bizottságba 3 tag. 15. A megyei tisztviselő nyugdíjalapba 1 tag. 16. Az igazoló választmányba 5 tag. 17. A bíráló választmányba 5 tag. 18. A loavató bizottságba elnök. 19. A lövényesítés emeléséről gondoskodó bizottságba 7 tag. 20. A filoxera elleni védekezésről szóló szabályrendelet. 21. Az abrudbányai lakotanya építési és felszerelési költségeinek számadása. 22. Községi számadások. 23. Szilagyvarnegyesi tisztviselők leirata a megyei javadalmasz ügyében. 24. Előterjesztés az alveinezi Marínuzzi kastély körüli postványos hely feltöltésére iránt. 25. Pavaí V. Elek urbéri stb. ügyekre vonatkozó indítványa.

Nyilvános nyugtázás és köszönetnyilvánítás. Folyó hó 14-én tartott új. tancsételven felülfizettek: br. Kemény Endréné, Folyovich Sándor 50—50 frt, br. Splényi Heurik 19 frt, Fogarasi Béla 8 frt, Gáspár János 5 frt, B. A., Kovács József 4—4 frt, Belle Ferencz (Szeged), Torók Bertalan 3—3 frt, Baldi Károly, id. br. Kemény György, B. Józsa Gyula, dr. Boér János (Tóvis), ifj. Czirner József, Jancsó Samuel, dr. Kovács Odón, Kovács Gyula, Mánási Károly (Szász Ujfalva), Nagy Lajos 2—2 frt, Balogh János (Tóvis), Boér Károly (Osombord), Bójtke Zsigmond, Bójtke Kalmán (Balázsfalva), ifj. br. Kemény György, br. Györfi, Feiler Ignác, id. Fekete Gergely (Buhien), Garda József, Haim Győző, Kovács Pal (M. Sálye), Markovits Lajos, id. Nádori Vilmos, N. N., Pogány János, Rado Elek, Sámuel Aladar, Szász József, Ujvári Imre 1—1 frt, Daniel István (Balázsfalva) 50 kr. Fogadják a t. felülfizetők itt e helyen is köszönetünket. A rendező bizottság nevében, Nagyenyed, 1893. jan. 20. Belle Lajos, r. b. pénztáros.

Szerkesztői üzenet.

Sz. B. E. Vizakna. Cikk a jövő számban jelenik meg. Szerkesztő.

Piaci árak

Nagyenyeden, 1893. év. január hó 29-én.

Egy hektoliter tisztabuza	—	5 frt 25 kr.
„ „ elegy „	—	4 „ 60 „
„ „ rozs „	—	3 „ 60 „
„ „ kukoricza	—	3 „ — „
„ „ zab	—	2 „ — „
Marha hus kilója	—	48 „
Borju „ „	—	44 „
Sertés „ „	—	40 „
Egy köbméter fa	—	2 „ 50 „

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TORÓK BERTALAN.
Kiadótulajdonos: WOKÁL JÁNOS.

HIRDETÉSEK

Henneberg G. (us. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, privátmegrendelőknek közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemzöveteket méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vámentesen; sima, csikós, kockázott és mintázott, damaszott stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árvalatban). Minták postafordulóval küldetnek. Stájába címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kr bélyeg ragasztandó. (1)

Sz. 180—1893.

Pályázati hirdetmény.

Alsófehérvármegye balázsfalvi járásában Szász-Csanád község székhellyel rendszeresített körorvosi állomásra ezennel pályázatot nyitok.

A körorvos évi javadalmaszása 500 frt, mely előleges havi részletekben Szász-Csanád község pénztárától fizetetik ki; ezenkívül nappali látogatás 20 kr, éjjeli látogatás 40 kr, vagyontalanokat ingyen köteles gyógykezeltetni; köteles továbbá körét havonként legalább kétszer beutazni.

A közegészségügyi kört a monorai, sorostélyi és szász-csanádi körjegyzőségekhez tartozó 9 község képezi.

Felhívom mind azokat, kik ezen állást elnyerni óhajják, hogy az 1883. évi I. t. c. 9 §-a és az 1876. évi XIV. t. c. 143 §-a értelmében, képe-

sítésüket igazoló okmányokkal, politikai magatartásukat és erkölcsi magaviseletüket tanusító bizonylattel felszerelt pályázati kérvényüket hozzám **folyó évi február hó 25-én** annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben beérkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás az egészségügyi kör székhelyén Szász-Csanád község házában folyó évi február hó 27-én d. e. 10 órakor fog megejteni.

Szolgabírói hivatal Balázsfalván, 1893. január hó 23-án.

SIMONFFI ALAJOS,
főszolgabíró.

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorégés, széklet, hányás, felfúvódás, savanyú felbőgés, hasmenés, gyomorgégés, felesleges nyálkákiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgégés, széklet.

Hatástos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a menyinyben ez a gyomortól származó, gyomortulrhegésnek tüneteivel és itálakkal, gúlszék, májbajok és hámorholgáknál.

Emellett bajknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőnek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Magyarországi forrástár:
Török József gyógyszerháza
Budapest, Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni! Csak oly csomagot tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valóságos gyógyszer”.

A **Máriaczei gyomorcsépek** valódián kaphatók

Nagyenyeden
Kovács József gyógyszerész urnál.
Balázsfalván
Schieszl Károly gyógyszerész urnál.
(7—43.)

Sz. 1575/1892.

tkvi.

Arverési hirdetmény kivonat.

A balázsfalvi kir. járásbíró, mint tkvi. hatóság közhírrá teszi, hogy a budapesti kisbirtokosok országos földhitelintézete végrehajtásának, Munteanu Junok és neje Márk Racsilla tohái lakos végrehajtást szenvedő ellen 49 frt 4 kr s jár. iránti végrehajtási ügyében a tohái 100. sz. jtkvben A + 1—35. és 37—41. rz. 146—149. 314. 341. 351. 544. 635. 636. 675. 738. 792. 806/1. 836/1. 905/2. 984/14. 1002/1. 1069. 1098/2. 1168/2. 1179/3. 1226/3. 1239. 1268/2. 1328/2. 1359. 1393. 1424. 1441. 1445. 1455/1. 1492/3. 1659. 1660. 1672/2. 1751. 1706/1. 1823. 1908/1. 1967. 2002/1. 2031/2. 2092/1. és 2142/1. hsz. a. foglalt ingatlanokra 1584 frt megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok **1893. évi március 18-án d. e. 10 órakor** T o h á t község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adni.

Arverési szándékozók kötelesek végrehajtást kivételével az ingatlanok 10%-át készpénzben, avagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított óvadékképes értékpapírban, a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében, a bánáptételek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszertü elismerényt átseglyáltatni.

A kir. járásbíró, mint tkvi. hatóság.
Balázsfalván 1892. dec. hó 30-án.
A kivonat hitelül: **VÖRÖS ENDRE**, kiadó.

Sz. 180—1893.

Pályázati hirdetmény.

Alsófehérvármegye balázsfalvi járásában Balázsfalva város székhellyel rendszeresített körorvosi állomásra ezennel pályázatot nyitok.

A körorvos évi javadalmaszása 500 frt, mely előleges havi részletekben Balázsfalva város pénztára által fizetetik ki; azonkívül nappali látogatás 20 kr, éjjeli látogatás 40 kr, vagyontalanokat ingyen köteles gyógykezeltetni; köteles továbbá körét havonként legalább kétszer beutazni.

A közegészségügyi kört a balázsfalvi, ohábai, mihálcfalvi és buzásbocsárdi körjegyzőségekhez tartozó 15 község képezi.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajják, hogy az 1883. évi I. t. c. 9 §-a és az 1876. évi XIV. t. c. 143 §-a értelmében, képe-sítésüket igazoló okmányokkal, politikai magatartásukat és erkölcsi magaviseletüket tanusító bizonylattel felszerelt pályázati kérvényeiket, hozzám **folyó évi február 25-én** annál is inkább nyujtsák be, mert a későbbben beérkezőket figyelembe venni nem fogom.

A választás az egészségügyi kör székhelyén Balázsfalván a község házában folyó év február hó 28-án d. e. 10 órakor fog megejteni.

Szolgabírói hivatal Balázsfalván, 1893. január hó 23-án.

SIMONFFI ALAJOS,
főszolgabíró.

6097—1892.

tkvi.

Arverési hirdetmény.

A n-enyedi kir. bíróság mint tkkönyvi hatóság által a kir. kincstárnak tövisi Drach Pepi Lévi Sámuelné és társai elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 267 frt 17 kr kincstári illeték tőke, ennek 6% kamatai valamint jelenlegi

6 frt50 kr és a még felmerülő költségeket kielégítése végett végrehajtást szenvedő Drach Pepi, Drach Mari Kóru, Drach Regina és Drach Adolf ellen ezeknek a tövisi 216. sz. jtkvben A + 1. rend 169. hrzi sz. alatti 21 frt, 2. r. 944. hsz. a. 960 frt, 3. r. 1075. b. hsz. a. 14 frt, 4. r. 1163/1. hsz. a. 38 frt, 5. r. 3370/22. hsz. a. 86 frt és a 6. r. 4492. hsz. a. 89 frt becsérleki fekvőkre ezen kikiáltási árakban elrendeltetik, azzal, hogy az ingatlanok részletenként fognak elárvereztetni.

Az árverés 1893. évi február hó 15-ik napján d. e. 9 órakor, T o v i s községe házában fog megtartatni.

Arverezni szándékozók (végrehajtató kivételével) tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jegerőre váltá után 3 egyenlő részletben 30, 60 és 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a nagy-nyedi kir. adóhivatalnál mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánáptételek az utolsó részletbe fog beszámítatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság mint tkvi. hatóságnál és T o v i s községe előjáróságánál tekinthetők meg. A kir. járásbíró, mint tkkönyvi hatóság

Nagy-Enyed, 1892. évi nov. hó 24-ik napján.

VINCENTI, kir. aljbíró.

2. szám.
1892.

Arverési hirdetmény.

Alólirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírrá teszi, hogy a budapesti IV. kerületi kir. járásbíró, 1892. évi 1894. polg. számú végzése következtében dr. Rott Jakab budapesti ügyvéd által képviselt „Phónix” biztosító társaság javára Colceriu Agoston ekelesi lakos ellen 65 frt s jár. erejéig fogantatott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 322 frtra becsült 2 drb 4—5 éves tehén, 2 drb 7 hónas orjú és kintülőböz szobabútorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladhatók.

Mely árverésnek a marosújvári kir. bíróság 2329—1892. számú végzése folytán 65 frt 92 kr tőkekövetelés, ennek 1891. évi auguszt. hó 1-ső napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 36 frt 45 kr-ban bíróilag már megállapított költségek erejéig Elekes községe házában leendő eszközésére 1893. január hó 30-ik napján d. e. 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a leg-többet ígérnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt Marosújvárt 1893. évi január hó 8-án.

DERGÁN JÁNOS, kir. bírósági végrehajtó.

5917—1892. tkvi.

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint tkvi. hatóság által, a krakkói ev. ref. egyháznak krakkói Lupsán Jakab és társai elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 56 frt tőke, ennek 1880. évi január hó 1-ső napjától járó 8 % kamatai 8 frt 50 kr perbeli, 5 frt 90 kr végrehajtási, már megállapított valamint jelenlegi 7 frt 50 kr és a még felmerülő költségeket kielégítése végett végrehajtást szenvedő Lupsán Jakab és Anuluj ellen, ennek a krakkói 78. sz. jtkvben A + 1. rz. a. fekvőre 6 és neje Zsoldas Sziát megjelölt terlaszon élvezeti és épület tulajdonára az 1881. évi LX. t. c. 156. §. értelmében 196 frt, továbbá a krakkói 70. sz. jtkvből a 8211. 1890. tkvi. sz. a. végzéssel a krakkói 1522. sz. jtkvbe végrehajtási zálogjog terhelélt 2480/3. hsz. a. Popu Tyrilia m-boros-bocsárdi lakos nevében álló, az 1881. LX. t. c. 156. §. alkalmazásával egész fekvőre 138 frt és végül ugyanezak a krakkói 79. számú jtkvből a 3132. 1891. tkvi. sz. alatti végzéssel a krakkói 1579. sz. jtkvben végrehajtási zálogjog terhelélt avított Makasz Nikuláj és neje Naricza anna becsus-sási lakosok nevében álló 4832. hsz. sz. a. szőlőre az 1881. LX. t. c. 156. §. alkalmazásával 340 frt kikiáltási áron elrendeltetik.

Az árverés 1893. február hó 22-ik napján d. e. 10 órakor K r a k k ó községe házában fog megtartatni.

Arverezni szándékozók (végrehajtató kivételével) tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Vevő köteles a vételért az árverés jegerőre váltá után 3 egyenlő részletben 30, 60 és 90 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a n-enyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánáptételek az utolsó részletbe fog beszámítatni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. járásbíró, mint tkvi. hatóságnál és K r a k k ó község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Nagyenyed, 1892. nov. hó 20-ik napján.

VINCENTI, kir. aljbíró.

3343—1892.

tkvi.

Arverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság által közzétetik, hogy az „Auraria” abrudbányai takarékpénztár végrehajtatónak 1000 frt tőke, ennek 1889. szept. 12-től járó 8% kamatai, 37 frt 45 kr eddigi továbbá ugyanezak az „Auraria” abrudbányai takarékpénztár részvénytársaság végrehajtatónak 400 frt tőke, ennek 1889. nov. 13-tól járó 6% kamatai 33 frt 20 kr eddigi s végre gy-fehérvári Deutch Lázár végrehajtatónak 700 frt tőke 12 frt eddigi és ezutáni költségek erejéig abrudbányai Bartalics Mihály és Simon Laura végrehajtást szenvedők ellen, ezeknek az abrudbányai kir. bíróság területéhez tartozó Abrudbánya városi 1059. sz. jtkvben foglalt következő ingatlanok az abrudbányai takarékpénztár korábbi vevő költsége és veszélyére és pedig 1. r. 606 hsz. udvar, 608. hsz. hönáz 2250 frt kikiáltási ár mellett, és tartozékai az abrudbányai kir. tkvi. hatóság helyiségében megtartandó nyilvános bírói árverésen **1893. február 28-án d. e. 10 órakor** becsáron alól is becsár 10 %-ának a bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett elfognak adatni.

Vevő a vételárnak felét 15 nap alatt, más felét az árverés jegerőre emelkedésétől számítandó 30 nap alatt és ugyanonnap nap-tól számítandó 6% kamatokkal együtt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál a 39425. sz. igazságügyi miniszteri letéti szabályrendelet értelmében befizetni.

E hirdetménnyel kibocsátott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen tkvi. hatóság és Abrudbánya város tanácsánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.
Abrudbányán, 1893. dec. 28.

WERESS, kir. aljbíró.

1892. évi magyar kir. adómentes 4%-os JÁBADÉK KÖLCSÖN.

A kamatok korona értékben fizetendők.

Kibocsátva: névértékű 1062.000.000 korona
az 1892. évi XXI. t. cikkben felsorolt 5%-kal osztrák értékben és ezüstben kamatozó és visszafizetendő kölcsönök és részvények konvertálása és beváltása céljából — és

1892. évi magyar kir. adómentes 4%-os JÁBADÉK KÖLCSÖN.

Összes kibocsátás: 90.000.000 arany frt névérték.
Kamatok aranyban fizetendők 100 arany forint —202.50 német bir. márka =250 frank=10 pf. értékarányban.

Névértékű 18.000.000 arany frt részösszeg
kibocsátva az 1892. évi XXI. t. cikkben megjelölt 5% és 6%-os aranyban kamatozó kölcsönök konvertálása céljából.

Hirdemény.

Az 1892. évi XXI. t. c. alapján az 1892. évi magyar királyi 4%-kal kamatozó adómentes járadék-kölcsön 1062.000.000 korona értékű összegben fog kibocsáttatni.

A kölcsön kizárólag az 1892. évi XXI. t. cikkben felsorolt állami és az államtól átvállalt kölcsönöknek és államisított vasutak részvényeinek beváltására és konvertálására fordítandó.

A kölcsön bemutatára szóló magyar, német, francia és angol szövegű 100, 200, 500, 1000 és 10.000 koronáról szóló címletekre van felosztva.

Ezen kötvények adómentessége és kamatozása tekintetében a következő határozmányok érvényesek:

1. Ezen kötvények, valamint az azokon levő kamatszelvevények minden fennálló bélyeg, illeték és adó alól felvannak mentve, s azoknak a teljes bélyeg-, illeték- és adómentesség a jövőre nézve is biztosított, úgy hogy a kamatszelvevények minden levonás nélkül fizetettek ki.

2. Ezen kötvények után évi négy százalékos kamattal fizetnek minden év június 1-én és december 1-én lejárató felváltási részletekben.

3. A kötvénybirtokos a kamatokat a lejárt kamatszelvevényeknek beszedéséig ellenében, további intézkedésig, felveheti az összes magyar kir. állami és adómentes járadék-kölcsön, továbbá:

Budapesten a „Magyar Általános Hitelbanknál” — Bécsben a „K. K. priv. Oest. Credit-Anstalt für Handel u. Gewerbe” című intézetnél — a „K. K. priv. allgemein. Bod. Credit-Anstalt” című intézetnél, „S. M. v. Rothschild bankháznál.” (koronaértékben az 1892. évi XVII. törvénycikk értelmében).

Berlinben a „Direction der Disconto Gesellschaft” című intézetnél, „S. Bleichröder” bankháznál — M. m. Frankfurtban „M. A. von Rothschild & Söhne” bankháznál, (német birod. markban azon koronkénti váltó árfolyam szerint, a melyen az átszámítás történik).

Amsterdamban az „S. M. v. Rothschild” bankház által kijelölendő helynél, (hollandi forintban azon koronkénti váltó árfolyam szerint, a melyen az átszámítás történik), nemkülönben:

Budapesten a „Magyar földhitelintézetnél” — a „Pesti hazai I. takarékpénztár egyesületnél” a „Magyar leszámítoló és pénzváltó banknál” — a „Pesti magyar kereskedelmi banknál” — a „Magyar ipar és kereskedelmi bank részvénytársaságnál.” — Bécsben az „Union banknál” (koronaértékben az 1892. évi XVII. törvénycikk értelmében).

Berlinben „Mendelssohn & Comp. bankháznál” — M. m. Frankfurtban a „Deutsche Effekten und Wechsel Bank” című intézetnél, (német birod. markban azon koronkénti váltó árfolyam szerint, a melyen az átszámítás történik).

A magyar kir. Pénzügyminiszter az 1892. évi XXI. t. c. által felhatalmazást nyert, hogy az e törvénycikkben felsorolt tá. tozások kötvény-, valamint részvénybirtokosainak a kötvényeikben vagy részvényeikben kifejezett tőkét felmondhassa és a mennyiben a bevonandó kötvények vagy részvények birtokosai az idézett törvény 7. §-a szerint kibocsátandó mérsékelt kamatozású kötvényeket elfogadni hajlandók nem lennének, a bevont kötvények s illetőleg részvények névszerű tőkeértékét készpénzben kifizethesse.

Budapest, 1893. évi január hó 20-án.

A magyar kir. pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök:

Wekerle, s. k.

Hirdetmény.

Az 1892. évi XXI. t. c. alapján az e törvénycikkben felsorolt aranykölcsönök beváltására és az 1892. évi XVII. t. cikk értelmében é. valutarendezés céljaira összesen 90 millió arany forint névértékű 4%-kal aranyban kamatozó adómentes m. kir. járadék-kölcsön fog kibocsáttatni.

E kölcsön adómentessége kamatfizetése és szelvénybeváltása tekintetében az 1887. évi XII. és XXXII. törvénycikkek alapján kibocsátott 4%-os aranyjáradék-kölcsönökkel minden tekintetben azonos.

A m. kir. Pénzügyminiszter az 1892. évi XXI. t. c. által felhatalmazást nyert, hogy az e törvénycikkben felsorolt 5%-kal és 6%-kal aranyban kamatozó vasuti kölcsön kötvények tulajdonosainak a kötvényeikben kifejezett tőkét felmondhassa és a mennyiben a bevonandó kötvények birtokosai az idézett törvény 7. §-sa szerint kibocsátandó mérsékelt kamatozású aranyjáradék kötvényeket elfogadni hajlandók nem lennének, a kötvények névszerű tőkeértékét készpénzben kifizethesse.

Budapesten, 1893. évi január hó 20-án.

A magyar kir. pénzügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök:

Wekerle, s. k.

A magyar kir. Pénzügyminiszterium vezetésével megbízott magyar kir. Miniszterelnök Ur Ó Nagyméltóságának a „Budapesti Közlöny”-ben megjelent fenti hirdetményeire vonatkozóan, az 1892. évi XXI. törvény cikk értelmében a konvertálás alá jutó járadék-kölcsönök, részvények és kötvények birtokosainak — a magyar éjszak-keleti vasutnak már visszafizetésre került részvényeinek kivételével, a kicserélés ezennel felajánlatik.

Ezen kicserélésnél, a konvertálásnál tekintetbe jövő kötvények, következőképpen fogadhatnak el fizetés-képen:

a) 5%-os Magyar papírjáradék,

100 forint tőke névértékért o. é. 100 frt — kr
ehhez adva az 1892. dec. 1-től bezárólag 1893. máj. 31-ig folyó 5%-os kamatok fejében o. é. 2 frt 50 kr
összesen tehát o. é. 102 frt 50 krral

b) 5%-os Magyar maradvány- és irtvány földváltási kötvények,

100 forint tőke névértékért o. é. 100 frt — kr
ehhez adva az 1893. január 1-től bezárólag máj. 31-ig folyó 5%-os kamatok fejében, levonva 7% jövedelmi adót o. é. 1 frt 94 kr
összesen tehát o. é. 101 frt 94 krral

c) 5%-os Budapest-pécsi vasuti részvények,*

100 forint tőke névértékért o. é. 100 frt — kr
ehhez adva az 1892. január 1-től bezárólag 1893. máj. 31-ig folyó 5%-os kamatok fejében o. é. 7 frt 09 kr
összesen tehát o. é. 107 frt 34 krral

d) 5%-os Alföld-fiumei vasuti részvények,

100 forint tőke névértékért o. é. 100 frt — kr
ehhez adva az 1893. január 1-től bezárólag május 31-ig folyó 5%-os kamatok fejében o. é. 2 frt 09 kr
összesen tehát o. é. 102 frt 09 krral

e) 5%-os Első Erdélyi vasuti részvények,

100 forint tőke névértékért o. é. 100 frt — kr
ehhez adva az 1893. január 1-től bezárólag május 31-ig folyó 5%-os kamatok fejében o. é. 2 frt 09 kr
összesen tehát o. é. 102 frt 09 krral

f) 5%-os Duna-drávai vasuti részvények,

100 forint tőke névértékért o. é. 100 frt — kr
ehhez adva az 1893. január 1-től bezárólag május 31-ig folyó 5%-os kamatok fejében o. é. 2 frt 09 kr
összesen tehát o. é. 102 frt 09 krral

g) 5%-os Első Magyar gácsországi vasuti részvények,

4.906.200 ezüst frt összegig, mint a magyar vonalra eső hányad 100 frt tőke névértékért o. é. 100 frt — kr
ehhez adva az 1893. január 1-től bezárólag május 31-ig folyó 5%-os kamatok fejében o. é. 2 frt 09 kr
összesen tehát o. é. 102 frt 09 krral

h) 5%-os Magyar nyugoti vasuti részvények,

12.259.400 ezüst frt összegig, mint a magyar vonalra eső hányad 100 frt tőke névértékért o. é. 100 frt — kr
ehhez adva az 1893. január 1-től bezárólag 1893. máj. 31-ig folyó 5%-os kamatok fejében o. é. 2 frt 09 kr
összesen tehát o. é. 102 frt 09 krral

i) 5%-os Magyar nyugoti vasuti I. és II. kib. elsőbbségi kötvények,

19.037.200 ezüst frt összegig, mint a magyar vonalra eső hányad 100 frt tőke névértékért o. é. 100 frt — kr
ehhez adva az 1892. okt. 1-től bezárólag 1893. máj. 31-ig folyó 5%-os kamatok fejében o. é. 3 frt 34 kr
összesen tehát o. é. 103 frt 34 krral

j) 1869. évi 5%-os Magyar észak-keleti vasuti elsőbbségi kötvények,

100 forint tőke névértékért o. é. 100 frt — kr
ehhez adva az 1892. okt. 1-től bezárólag 1893. máj. 31-ig folyó 5%-os kamatok fejében o. é. 3 frt 34 kr
összesen tehát o. é. 103 frt 34 krral

k) 1875. évi 5%-os Magyar észak-keleti vasuti arany kölcsön,

100 forint tőke névértékért márka 202.50 fillérrel
ehhez adva az 1893. január 1-től bezárólag 1893. jun. 30-ig folyó 5%-os kamatok fejében márka 5.— fillérrel
összesen tehát márka 207.50 fillérrel

l) 1878. évi 6%-os Magyar észak-keleti vasut üzemkölsöne,

100 forint tőke névértékért márka 202.50 fillérrel
ehhez adva az 1892. okt. 1-től bezárólag 1893. június 30-ig folyó 5%-os kamatok fejében márka 9.— fillérrel
összesen tehát márka 211.50 fillérrel

m) 1876. évi 5%-os egyes magyar vasuti {beruházási} elsőbbségi kölcsön,

100 forint tőke névértékért márka 202.50 fillérrel
ehhez adva az 1893. jan. 1-től bezárólag 1893. június 30-ig folyó 5%-os kamatok fejében márka 5.— fillérrel
összesen tehát márka 207.50 fillérrel

Ezzel szemben az új 4%-os korona járadék kötvények, a melyek az előzőleg a) től bezárólag j) alatt felsorolt címletek konvertálására szolgálnak

* Ezen részvények beszámítási áránál részvényenként 50 krajcárnyi összeg vétetett tekintetbe, mint a mely utólagos elszámolásból a Budapest-pécsi vasut részvényeinek az államisítást megelőző üzemévekből még kijár.

100 kor. tőke névértékért 92 koroná 50 fillérrel ehhez adva az 1892. dec. 1-től bezárólag 1893. máj. 31-ig folyó 4%-os kamatok fejében 2 korona — fillérrel összesen 94 korona 50 fillérrel

vagyis o. é. 47 forint 25 krral, továbbá a 4%-os arany járadék kötvények, a melyek az előzőleg k) től m) -ig felsorolt címletek beváltására szolgálnak

100 arany forint névértékért 96.20% árfolyamon berlini usance szerint = márka 192.40 fillérrel ehhez adva az 1893. január 1-től bezárólag június 30-ig folyó 4%-os kamatok fejében márka 4.— fillérrel összesen márka 196.40 fillérrel

hozatnak számításba.

Ezen számítás szerint az aláíró megkapja a 4%-os kötvényeknek 100 koronával, illetőleg 100 arany forinttal osztható névértékét, a mennyiben az a beszedésgátlott 5%-os és 6%-os kötvények és részvények beszámítási értékében fedezetét találja, míg az utóbbiaknak ily módon ki nem egyenlíthető részét a kicserélési helyek készpénzben fogják megtéríteni.

A fent felsorolt járadék- és elsőbbségi-kötvények valamint részvények tulajdonosai, a kik az ezennel felajánlott kicserélési joggal élni kívánnak, e jognak különben elvesztése mellett, tartoznak a kicserélendő kötvényeket és részvényeket

jelen felhívás közzétételétől bezárólag keddig,

1893. évi február hó 7-ig

a következő kicserélési helyeknél a szokásos üzleti órákban bejelenteni, és pedig:

Budapesten a magyar kir. központi állampénztárnál, (pénzügyminiszteri palota), a „magyar kir. állampénztárnál” (fővámház).

Zágrábban a „királyi állampénztárnál” valamint az „összes magyar kir. adóhivataloknál,” (ezen utóbbiaknál azonban csak a a) -tól j) -ig felsorolt kötvények és részvények), — továbbá

Bpsten a Magy. általán. Hitelbanknál,

Bécsben „S. M. v. Rothschild bankháznál,” a „K. K. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe” című intézetnél, a „K. K. priv. allgemein. Oesterr. Bod. Credit-Anstalt” című intézetnél.

Brünben, Lembergben, Prágában, Triestben és Troppauban a „K. K. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe” c. intézet fiókjainál, azonkívül

Berlinben, M. m. Frankfurtban, Kölnben és Amsterdamban a „Direction der Disconto-Gesellschaft, Bank für Handel und Industrie, M. A. v. Rothschild u. Söhne” és „S. Bleichröder bankházak,” illetőleg „A. Gansl bankház” által közzétéendő feltételek mellett.

A kicserélésnél továbbá a következő határozmányok irányadók:

1. A kicserélendő kötvényeknek és részvényeknek letétele folyó szelvényekkel együtt, egyszerű aláírási nyilatkozatok kíséretében történik, a melyek a kicserélési helyeknél költségmentesen kaphatók.

2. Kisorsolt és már esedékessé vált kötvények, illetőleg részvények kicserélésre el nem fogadhatnak, ellenben kisorsolt, de még esedékessé nem vált kötvények illetőleg részvények kicserélés tárgyát képezik.

3. A kicserélés végett bejelentett címletek beszedésgátlása, vagy az aláírással egyidejűleg, vagy a kicserélési határidő lejártától számított négy hét alatt történik, az utóbbi esetben a kicserélési hely által elfogadhatónak ítélt biztosíték letétele mellett.

4. A kicserélés végett benyújtott kötvényekről és részvényekről a benyújtók levébeli igazolványt kapnak, a melynek benyújtás napjától számított 15 nap mulva visszaadása ellenében, a végleges 4%-os járadék-kötvények az esetleg járó készpénz kiegyenlítésével együtt kiadatnak.

5. A végleges 4%-os kötvények kiadása ugyanazon helyen történik, a melynél a kicserélendő régi kötvények és részvények letétek.

6. Az 1893. évi május 1-ig fel nem vett 4%-os járadék-kötvények, ezen időtől kezdve a benyújtónak számlájára és veszélyére maradnak az illető beváltóhelynél.

7. A fentebbi g), h) és l) pont alatt felsorolt Első magyar-gácsországi vasuti részvények, Magyar-nyugoti vasut-részvények és Magyar-nyugoti vasut I. és II. kib. elsőbbségi kötvények csak az ezen pontokban említett összegek erejéig vétethetnek a kicserélésnél tekintetbe és minden kicserélési helynek jogában áll, mihelyt a részére illeten aláíráások számára 4%-os járadék-kötvényekből átutalt összeg kimerítettett, további bejelentéseket visszautasítani, illetőleg leszállítani.

8. A 4%-os járadékkölcsön bizonyos meghatározott névértékre szóló kötvényeire történő bejelentés csak annyiban vehető tekintetbe, a mennyiben ez az aláírási hely vélekedése szerint a többi aláíró érdekeivel meg egyeztethető.

9. A mennyiben a kicserélés végett benyújtott a) —j) alatt felsorolt kötvények és részvények a német birodalmi bélyeggel el vannak látva, a benyújtónak kiváságára szintén a német bélyeggel ellátott 4%-os korona-kötvények adatnak ki.

A német birodalmi bélyeggel ellátott régi kötvények és részvények külön számjegyzék kíséretében nyújtandók be.

A kibocsátandó 4%-os aranyjáradék-kötvények német birodalmi bélyeggel lesznek ellátva.

10. N e v r e szóló és kötményezett kötvények és részvények tulajdonosai címleteiket, az előzőleg említett eljárás szerint azon fizetési hely közvetítésével, a melynél eddig a kamatfizetés nyugta ellenében történt, küldik be kicserélés végett a magyar kir. központi állampénztárhoz Budapestre.

Budapesten, 1893. január havában.

Magyar általános Hitelbank.